

درسنامه درس یازدهم

دانش زبانی (کاربرد واژه)

گاهی برای بیان یک مفهوم ممکن است چند واژه داشته باشیم که با یکدیگر هم معنی باشند ، باید در به کارگیری واژه ها در جمله دقت کنیم با یادگیری و کاربرد این واژه ها در گفته ها و نوشته های خود می توانیم بهتر صحبت کنیم ، بهتر بنویسیم و منظور و مقصودمان را شیواتر و آسانتر به دیگران بفهمانیم .
مثال : تشبیه با صدای مهیب از بالای قلعه فریاد . کهراس انگیز ، وحشتناک ، ترسناک .

نکته ی املائی !

یکی از پرکاربردترین تمرین های املا ، پیدا کردن و دسته بندی کلماتی است که حروف یک صدا دارند ولی به صورت های مختلف نوشته می شوند که قبلاً در مورد آنها شکل و دسته بندی آنها صحبت کردیم .

نکته ی نگارشی !

خلاصه نویسی : یکی از شیوه های مهارت در نوشتن خلاصه نویسی است . در خلاصه نویسی باید جزئیات متن را کنار گذاشت و فقط مطالب اصلی و مهم را ذکر کرد .

برای خلاصه نویسی به شیوه ی زیر عمل می کنیم :

- ۱) قبل از خلاصه نویسی باید مشخص کنیم که متن یا داستان مورد نظر به چه اندازه باید خلاصه شود .
- ۲) یکبار با دقت از روی متن یا داستان می خوانیم تا مفهوم کل متن یا داستان را دریابیم .
- ۳) بار دیگر از روی متن یا داستان می خوانیم و زیر قسمت های مهم آن خط می کشیم .
- ۴) قسمت های مهم را کنارهم می گذاریم و آن را به گونه ای ویرایش می کنیم تا مفهوم مورد نظر نویسنده را برساند .
- ۵) در پایان ، نوشته های خود را با خط خوب پاک نویسی می کنیم .

نکته ی مهم : هر نوشته ای قابل خلاصه کردن نیست . مانند تعریف های علمی ، توصیف های دقیق زیرا خلاصه اند در خلاصه نویسی باید واژه های مترادف ، آرایه های ادبی ، ضرب المثل ها ، حکایت ها ، مضاف و مضاف الیه و صفت و موصوف ها که برای فضا سازی و توضیح بیشتر مطلب آمده ، حذف می شود .

بیشتر بدانیم

نام کتابی که نظامی سمرقندی نوشته چهار مقاله است و حکایت بوعلی و بانگِ گاو از این کتاب گرفته شده در این کتاب از چهار فن ، دانش ، دبیری ، طب ، نجوم سخن گفته شده به همین دلیل به چهار مقاله معروف است

تمرین

۱) به جای کلمه ی داخل پرانتز از کلمه ی مناسب دیگری استفاده کن ؟

- در این هنگام (آشوب) دیگر برخواست .

- اگر تلاش و (همت) او نبود آن آثار ارزشمند از میان رفت .

- خواجه نصیر توسی در کنار رصدخانه کتابخانه ای نیز (ایجاد کرد)

- هلاکو ، او را (گرامی) داشت و مشاور خود کرد .

۲) جاهای خالی را با کلمه ی مناسب کامل کن ؟

- می خواستم معنی کلمه ی (مهیّب) را بدانم ؛ به همین دلیل به مراجعه کردم .

« زندگی نامه » « لغت نامه » « سفرنامه » « گذرنامه »

- به کسی که می خواهد درباره ی موضوع علمی مطالعه کند ، می گویند .

« دانشمند » « نویسنده » « پژوهشگر » « محقق »

- گاهی در یک کار از نظر دیگران استفاده می شود ؛ به این کار می گوئیم .

« مشاوره » « مطالعه » « مباحثه » « تحقیق »

- به گفته ی خواجه نصیر توسی جامعه برای حفظ خود به چه چیزهایی نیازمند است ؟

و و

.....

۳) جمله های زیر را معنی کن ؟

- قلب مردم را در هم فشرد .

.....

- قلم از همه کارسازتر است .

.....

- او به نسخه برداری و جمع آوری کتاب ها مشغول شد .

.....

۴) ده کلمه ی دارای ارزش املائی از درس یازدهم انتخاب کن و با آن یک متن خنده دار بنویس ؟

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* خودسنجی درس یازدهم :			
ن ت	ق ق	خ	خ خ

۱) با دو نفر از وزرای لایق و دانشمندان گذشته آشنا شدم.

۲) خلاصه نویسی را به خوبی یاد گرفتم .

۳) با توجه به حروف دارای ارزش املائی ، در املا پیشرفت خوبی داشته ام

۴) با کاربرد واژه ها در جمله آشنا شدم.

* والدین سنجی :			
ن ت	ق ق	خ	خ خ

۱) فرزندم با دو نام آور گذشته آشنا شده است .

۲) خلاصه نویسی را به خوبی یاد گرفته است.

۳) او با توجه به حروف داری ارزش املائی در املا پیشرفت خوبی داشته است.

۴) با کاربرد واژه ها در جمله ، مخصوصا برای بند نویسی آشنا شده است .

تست های درس یازدهم :

۱) هلاکو چه زمانی به ایران حمله کرد ؟

(ب) چهل سال بعد از حمله ی مغول

(الف) چهل سال قبل از حمله ی مغول

(د) هیچ کدام

(ج) همزمان با حمله ی مغول

۲) کدام گزینه از مواردی که خواجه نصیر توسی برای جامعه لازم دانست نمی باشد؟

الف) شمشیر ب) قلم ج) عالم د) دینار

۳) کدام گزینه در مورد خواجه نصیر توسی درست نیست؟

- الف) ریاضی دان ، نویسنده و ستاره شناس بزرگ ایرانی بود
- ب) رصدخانه مراغه را تاسیس کرد
- ج) مدارس نظامیه را تاسیس کرد
- د) وزیر و مشاور هلاکو بود

۴) چرا هلاکو خواجه نصیر توسی را گرمی داشت؟

- الف) زیرا خود را نیازمند هوش و دانایی خواجه می دانست
- ب) زیرا او به امور نظامی و کشورداری آگاه بود
- ج) زیرا او رصدخانه ی مراغه را تاسیس کرد
- د) گزینه های « الف و ب » درست است

۵) کدام گزینه « ترکیب وصفی » نیست؟

- الف) سرزمین های اسلامی ب) خان بزرگ ج) کلیه ی امکانات د) حمله ی خانمان سوز
- ۶) کدام گزینه غلط املایی ندارد؟

- الف) خوان بزرگ ب) صدای محیب ج) رسدخانه ی مراغه د) حرکت زیرکانه
- ۷) نهاد ، مفعول ، قید در جمله ی زیر به ترتیب کدام است؟

- بار دیگر نگرانی و اندوه قلب مردم را درهم فشرد .

- الف) باردیگر ، قلب مردم ، نگرانی و اندوه ب) نگرانی و اندوه ، باردیگر ، قلب مردم
- ج) نگرانی و اندوه ، قلب مردم ، بار دیگر د) بار دیگر ، نگرانی و اندوه ، قلب مردم
- ۸) کدام گزینه واژه ی غیرساده نیست؟

- الف) هراس انگیز ب) شبانگاه ج) کتابخانه ای د) خان بزرگ
- ۹) چند مفعول در عبارت زیر مشاهده می شود؟

- تشتی فراهم آورد و دو تن را مامور کرد تا آن را شبانگاه از بالای قلعه به پائین اندازد .

- الف) جمله ۴ ب) جمله ۳ ج) جمله ۲ د) جمله ۱
- ۱۰) کدام گزینه در مورد خواجه نظام الملک توسی صحیح نیست؟

- الف) وی حدود دویست سال پیش از خواجه نصیر می زیست
- ب) مؤسس مدارس نظامیه می باشد

ج) رصدخانه ای در شهر ری ساخت

د) در عصر مغول خدمات بسیار زیادی به علم و فرهنگ ایران کرد

۱۱) تعریف زیر کدام گزینه را به درستی نشان می دهد؟

- به کارگیری حرکات دست و سر و تغییر حالت های چهره به هنگام خواندن شعر که حس و پیام شعر را به شنونده بهتر منتقل می کند .

الف) اندیشیدن ب) خواندن ج) یافتن د) نشان دادن

۱۲) کدام گزینه جمع مکسر نیست؟

الف) مدارس ب) مساجد ج) شرایط د) تحصیل

۱۳) کدام گزینه آرایه ی تشبیه دارد؟

الف) به چهره ، نکو بود برسان شید ب) همان گه بیایم چو ابر سیاه

ج) بر آن پاک فرزند کرد آفرین د) دل سام شد چون بهشت برین

۱۴) کدام گزینه جمع کلمه ی طیب است؟

الف) اطباء ب) طب ج) مطب د) طبابت

۱۵) حکایت « بوعلی و بانگ گاو » از کدام کتاب آمده است؟

الف) گلستان سعدی ب) کلیله و دمنه

ج) چهارمقاله نظامی عروضی د) تاریخ بیهقی

۱۶) قافیه ی شعر زیر کدام گزینه است؟

- چو فرزند را دید ، مویش سپید

بشد از جهان ، یکسره نا امید

الف) مویش - جهان ب) سپید - نا امید ج) سپید - یکسره د) فرزند - امید

۱۷) در کدام گزینه کلمه ی مخفف دیده نمی شود؟

الف) چو فرزند را دیدم ، مویش سپید ب) یکی کوه بُد ، نامش البرز کوه

ج) همان گه بیایم چو ابرسیاه د) نهادند بر کوه و گشتند باز

۱۸) بیت زیر چند جمله دارد؟

- پدر مهر بیرید و بفکند خوار

جفا کرد بر کودکِ شیرخوار

الف) ۴ جمله ب) ۳ جمله ج) ۲ جمله د) ۱ جمله

۱۹) در جمله ی زیر کدام آرایه ی ادبی مشهود است؟

- سام و سران سپاه به سوی البرز کوه روانه شدند .

الف) واج آرایی ب) تشبیه ج) ایهام د) مبالغه

۲۰) نام پدر رستم چه بود؟

(د) سهراب

(ج) نریمان

(ب) زال

(الف) سام